

HANDE GÜNER – Birleşik Konferans Tercümanları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

HANDE SÜER - Birleşik Konferans Tercümanları Derneği Genel Sekreteri

NAZAN KIZILTAN SÜZER - Birleşik Konferans Tercümanları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

ZEYNEP YANAT KIRÇAL - Birleşik Konferans Tercümanları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Birleşik Konferans Tercümanları Derneği (BKTD)'nin kuruluşu ve misyonu hakkında bilgi verebilir misiniz?

Hande Güner: BKTD, 1969'da kuruldu. Yani 2009'da derneğimizin 40'ıncı yılını kutlayacağız. Şu anda 72 üyemiz var. Konferans tercümanlığı ülkemizde son yıllarda ilgi duyulan bir meslek olmakla beraber, BKTD'nin geçmişi mesleğimizin Türkiye'de ne kadar eskiye dayandığını gösteriyor. BKTD, meslek kurallarını yerleştirmek ve konferanslarda sağlanan çeviri hizmetlerinde bu kuralların uygulanmasını sağlamak için ilgili tüm taraflarla iletişim içinde bilgilendirme faaliyetleri yürütüyor. Bu sayede ülkemizde düzenlenen konferanslarda ulusal ve uluslararası standartlara uygun en üstün mesleki performansın sunulmasına katkı sağlamayı amaçlıyoruz.

Ülkemizde konferans tercümanlığı mesleğinin gelişimini nasıl değerlendirebilirsiniz?

Hande Güner: Özellikle 1980'li yıllardan sonra dışa açılma politikalarıyla birlikte kongre sektöründe önemli gelişmeler yaşandı. 1990'lı ve 2000'li yıllarda kongre turizminin yoğunlaşmasıyla konferans tercümanlarına duyulan gereksinim arttı. İlk olarak 1980'li yıllarda Hacettepe Üniversitesi ile Boğaziçi Üniversitesi'nde Mütercim Tercümanlık Bölümleri kuruldu. Sonraki yıllarda Bilkent Üniversitesi bunları takip etti. Bugün pek çok üniversitede Çeviribilim veya Mütercim Tercümanlık Bölümü var. Ayrıca, Türkçe dışında en az 2 yabancı dili çok iyi bilen konferans tercümanları yetiştirmek amacıyla son 3 yıl içinde Avrupa Birliği'nin de desteğiyle Boğaziçi ve Bilkent Üniversitelerinde lisansüstü düzeyde konferans tercümanlığı eğitimi veren Mükemmeliyet Merkezleri kuruldu. Pek çok BKTD üyesi bu eğitimde görev alıyor çünkü konferans tercümanının eğitilmesinde profesyonel konferans tercümanlarının katkısı şarttır. Bu eğitim çabaları sayesinde kongre sektöründeki gelişmelere paralel bir gelişme sağlıyoruz.

Bir konferans tercümanı sektörde yer almak için nasıl hazırlanır?

Hande Güner: Dil bilen herkes mesleğimizi yapamaz. Çok iyi bir konferans tercümanlığı eğitimi almak önemlidir. Ancak bu eğitimden sonra kişinin meslek hayatı boyunca kendisinden daha deneyimli meslektaşlarıyla birlikte çalışması gereklidir. Çünkü bu sayede bilgi ve tecrübesini geliştirebilir.

BKTD, Uluslararası Konferans Tercümanları Derneği ile nasıl bir diyalog içindedir?

Hande Güner: Merkezi İsviçre'de olan Uluslararası Konferans Tercümanları Derneği (AIIC) 1953 yılında kurulmuş ve bütün dünyada yaklaşık 3 bin üyesi var. AIIC'e üyelik, BKTD üyeliğinde olduğu gibi bireysel başvuru ile gerçekleşiyor. Türkiye'de AIIC üyesi olan 32 konferans tercümanının hepsi aynı zamanda BKTD üyesidir. Türkiye'deki AIIC üyesi sayısı 25'ten fazla olduğu için 2006 yılında AIIC kurallarına göre Türkiye bölgesini kurma hakkına sahip olduk ve o tarihten bu yana bir üyemiz AIIC Yönetim Kurulunda Türkiye'yi temsil

ediyor. AIIC ile mesleki konularda Türkiye’de ve dünyadaki gelişmeler hakkında bilgi alışverişinde bulunuyoruz.

Ülkemizde konferans tercümanlığı uluslararası standartları yakaladı mı?

Hande Güner: BKTD uluslararası standartların Türkiye’de de aynen uygulanması için çalışmalarını sürdürmektedir. Konferans tercümanlığı mesleğinin temel kuralları bellidir ve Türkiye’de de dünyadaki şekliyle uygulanmalıdır. Bu konuda Konferans Tercümanlarının Çalışma Koşulları ile ilgili bir belgemiz var ve toplantı düzenleyenlerden bu koşulları sağlamalarını istiyoruz. Tercümanın mesleki yeterliliğinin yanısıra, işini iyi yapması için gerekli en önemli koşullardan birisi de teknik altyapıdır. Bu konuda çeşitli bilgilendirme toplantıları düzenledik ve simültane çeviri ile ilgili uluslararası ISO standartlarını TSE nezdindeki girişimlerimiz sonucu Türk Standardı (TS) haline getirdik.

BKTD sektör ile ilişkilerini nasıl yürütmektedir?

Hande Güner: BKTD’nin birinci ve en önemli hedef kitlesi, kendi üyeleri ile dernek üyesi olmayan konferans tercümanlarıdır. İkinci hedef kitlesi teknik altyapı sağlayan firmalar, üçüncü hedef kitlesi ise profesyonel konferans düzenleyicileridir. BKTD, konferans tercümanlarını bilgilendirme amacıyla toplantılar gerçekleştirmektedir ve teknik firmalar arasında ISO Türk standartlarının yaygınlaşması için çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca bu sene Eylül ayı başında konferans düzenleyicilerine mesleğin standartları, kuralları ve teknik altyapı ile ilgili bilgiler aktarabilmek amacıyla Avrupa Birliği yetkilileri ve AIIC Başkanının da katılacağı bir konferans düzenleyeceğiz. Bunun dışında konferans tercümanlığı eğitimi veren üniversitelerle de iletişim içindeyiz.

Bir uluslararası konferansın başarısında konferans tercümanının etkisi ne kadardır?

Hande Süer: Bir konferans tercümanı birbirini anlamayan iki tarafın aynı dili konuşmasını sağlamaya çalışmaktadır. İletişim, konferansın en önemli ayağını oluşturur. Çok dilli bir toplantıda tercüme çok büyük paya sahiptir.

Bir konferans tercümanı konferansa nasıl hazırlanır?

Hande Süer: Mutlaka konuya hazırlanmalıdır. Çok teknik bir konuya brifing talep edilebilir. Tercümanlar arka arkaya çok farklı konularda çalışabilirler. Bu nedenle mutlaka organizatörlerden toplantı programı ve konuşma metinleri gibi belgeler temin edilmeli ve gerekirse toplantı sahibi ile görüşülmelidir.

Ülkemizde konferans tercümanları arasında bir uzmanlaşma var mı?

Hande Süer: Düzenlenen konferans sayısı gözönüne alındığında henüz konferans tercümanlarının belli alanlarda uzmanlaşabilmeleri için o alanlarda yeterli konferans olmadığını görüyoruz. O nedenle Türkiye’de çalışan bir konferans tercümanının pek çok konunun terminolojisine hakim olması gerekmektedir.

Ülkemizde kongre turizminin gelişimine paralel olarak konferans tercümanlığının gelişimi hangi yönde olacak?

Zeynep Yanat Kırçal: Konferans tercümanlığı kongre turizminin gelişimi ile birlikte daha fazla önem kazanacaktır. Sektör geliştikçe konferans tercümanlığına duyulan gereksinim artacaktır. Bu noktada Bilkent Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi gibi üniversitelerde verilen eğitimlerin önemi ortaya çıkmaktadır. Konferans tercümanlığı, mezun olacak genç meslektaşlarımızla daha da gelişecektir.

Ülkemizdeki konferans tercümanı sayısı gereksinimi karşılayabilecek durumda mı?

Nazan Kızıltan Süzer: Şu an için sektörün gereksinimlerini karşılayacak oranda görünüyor. AB üyelik sürecinin hızlanması ve Avrupa kurumları ile çalışan konferans tercümanlarının sayısının artmasıyla iç piyasada da talep artışı olabilir.

Hande Güner: Ülkemizde daha çok Türkçe-İngilizce/İngilizce-Türkçe arasında çalışılıyor. Fransızca, Almanca, az sayıda İtalyanca, İspanyolca, Rusça dillerinde çalışan konferans tercümanları olsa da mesela Fince, Japonca ya da Çince konferans tercümanı hiç yok. Bu dillerde çalışan meslektaşlarımıza gereksinim duyduğumuzda AIIC yoluyla yurtdışından ülkemize konferans tercümanları getiriyoruz. Sektör geliştikçe “iyi yetişmiş konferans tercümanlarına gereksinim duyulacaktır” diyebiliriz.

Konferans tercümanlığı AB sürecinden nasıl etkilenecektir?

Nazan Kızıltan Süzer:

AB kriterleri ülkemizdeki konferans tercümanlığını olumlu etkileyecektir. Pek çok BKTD üyesi, AB ile başlayan müzakere sürecinde Avrupa Birliği'nin çeşitli binalarında çalıştı. AB'nin 23 resmi dili var ve aynı anda bu dillerin tümüne tercüme yapılabilmekte. Her kabin en az üç tercüman oturacak şekilde düzenlenmiş, çalışma şartları oldukça rahat. AB sürecinde, alt komite toplantılarında ve heyet ziyaretlerinde daha yoğun görev alabiliriz.

Meslek ilkelerine göre bir konferans tercümanı duyduğu her sözü çevirmeli midir?

Hande Güner: Bu konu bir konferans tercümanının en önemli sorumluluklarından birisiyle ilgili. Konuşmacının söylediğinin içeriğinden konuşmacı sorumludur. Bir tercüman hiçbir zaman bir konuşmacının yerine konuşamaz, onun yerine karar veremez.

Hande Süer: Bir konferans tercümanı söyleneni aslına mümkün olabildiğince sadık kalarak aktarmakla yükümlüdür.

Zeynep Yanat Kırçal: Konferans tercümanı sözü söylendiği biçimde iletmezse o zaman sözün muhatabını cevap hakkından mahrum etmiş olur.

Nazan Kızıltan Süzer: Konferans tercümanı arada tercüman yokmuş gibi tarafların anlaşmasını sağlamalıdır. Hatta konuşmacının ses tonunu yansıtmalıdır.

Konferans tercümanlarına diksiyon eğitimi veriliyor mu?

Hande Güner: Hayır biz almadık. Ama, ana dilin güzel ve doğru konuşulması çok önemli. Konferans tercümanlığı deyince herkes hemen yabancı dilleri düşünüyor, halbuki konferans tercümanlığı yapmak isteyen kişi ilk önce ana dilini iyi bilmeli.